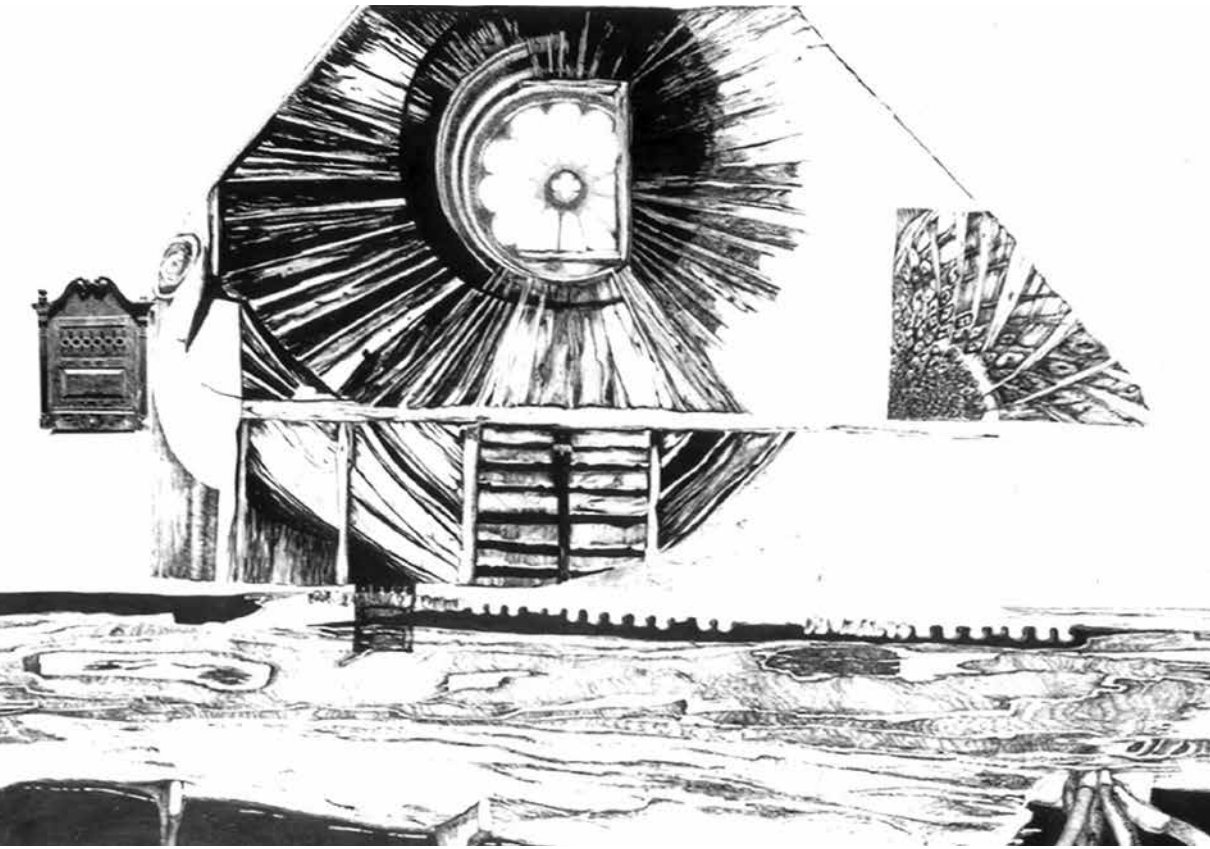

NAPSUGARAS HÁZ, TOLL, 45,5x65 CM

MARKÓ BÉLA

KÉSZ REGÉNY

Az én életem aztán biztosan nem kész regény, gondoltam sokszor kamaszkoromban. Lehet, hogy később az lesz, de most még fölöttébb egyhangú, akár szokványosnak is mondhatnám. Micsoda giccs különben is, morogtam magamban, ha anyám egyik-másik nőismerőse életének regényéről sóhajtozott, miközben a készülő asztalterítőhöz vagy függönyhöz válogattak horgolásmintát a Fürge Ujjak című folyóirat elsárgult kollekciójából. Költő akartam lenni, mert úgy véltem, hogy a vershez szenvedély kell, és nyelvtudás, semmi más. Lettem volna író is, irigykedve néztem a polcon a Jókai-összes legalább száz kötetét, csakhogy a prózához fantáziára van szükség. Sok fantáziára. Be kell járni képzeletben a világot, történeteket kell kitalálni, erre pedig én, úgy tűnt, nem vagyok képes. Belevágtam egy-két novellaféleségbe, aztán magam is éreztem, hogy olyasmiket tudok csak elképzelni, amit más mások

is elképzeltek, és csalódottan eltéptem ezeket a próbálkozásokat. Hiszen én költő vagyok, vigasztaltam magam dühösen.

Csak jóval később jöttem rá, hogy mégis igazat mondtak azok az asszonyok a múlt század ötvenes-hatvanas éveiben, mögöttük a második világháború hányattatásaival. Kész regény volt az életük. Folyamatos remény és reménytelenség, közben pedig hihetetlenül kalandos mindennapok, akkor is, ha ki sem mozdultak onnan, ahol születtek. Hát még akik kimozdultak! Mint nagyapám is, a háromszéki parasztember, aki megjárta az első világháborúban az orosz hadifogságot, aztán már házasemberként kétszer volt négy-négy évig Amerikában. Nagyanyám pedig, amíg az ura Amerikában volt, revolvert tartott a párnája alatt – kapott rá fegyverviselési engedélyt –, miután a tengerentúlról küldött dollárokért egy éjszaka rá akarták törni az ajtót. Megírtam ezt versben többször is, regényben persze nem próbáltam. Aztán a lebombázott Kolozsvárról menekülő anyám története. Vagy a „szocialista" mezőgazdaságból a tanárkodásba menekült agronómus apámé. Netán az öcsémé, aki tényleg a szó szoros értelmében menekült, vagyis átszökött a határon Magyarországra a nyolcvanas évek végén. Meg akik még körülöttünk voltak, azoknak az élete is bizony ilyen volt: kész regény. Csak meg kellett látni. Nézed a sok unalmasnak tűnő életet, ahogy folydogálnak eléfelé nap mint nap, és ha jól tudod nézni, egyszerre csak megelevenednek, mint azok a háromdimenziós képek az ismeretterjesztő folyóiratokban: addig kell nézni mereven, amíg hirtelen értelmet kapnak a kusza alakzatok, kinyílnak számodra. Ha meg egyszer sikerült, utána már beavatottak leszünk mi is, akárhányszor meg tudjuk ismételni ezt a különleges nézést, és fitymálva figyeljük azokat, akiknek ez még nem sikerült. Nem képzelőerő kell a regényhez, legalábbis ezeken a tájakon semmiképpen sem, hanem képesség a háromdimenziós látásra.

Különös rendezvényen vettem részt nemrég Nagyvárad közelében, Bihardiószegen. A meghívón úgy fogalmaztak a házigazdák, hogy „Kossuth Lajos születésének 215., a Bihardiószegen emelt első erdélyi Kossuth-szobor visszaállításának 15. évfordulójára szervezett emlékünnepségre" várnak. Ezelőtt tizenöt évvel ugyanis sikerült visszaállítani az Erdélyben elsőként Bihardiószegen, 1896-ban felavatott Kossuth-szobrot. Mivel 2002-ben én voltam az egyik szónok, most ismét meghívtak, mondjak beszédet, és én szívesen elvállaltam, bár Bihardiószeg nincs közel Marosvásárhelyhez. Nem részletezem, végül is szép volt az ünnepség, református püspöki prédikáció meg minden, ami ilyenkor dukál. A lényeg: mifelénk a szobrok élete is kész regény. Az egyik helyi szónok ezúttal is felidézte a történetet: Trianon után, 1932-ben, amikor úgy érezték, bajba kerülhet a 75 cm-es bronz mellszobor, levették a 250 cm magas talapzatról, és a román hatóságok elől a református templom orgonájában rejtették el. Aztán jött a bécsi döntés, és 1941. március 15-én újra kihozták a napvilágra Kossuth Lajost, most már egy 380 cm magas talapzatra. Ismét változott a világ, és 1946-ban Pap István református kántor és Domokos Barnabás éjnek idején ellopták a talapzatról a szobrot, majd Pap István kisjankai házában, előbb az istálló hídlásában rejtették el, azután a ház padlásán. Kossuth Lajos bujdosása ezzel még nem ért véget, ugyanis 1988-ban a kisjankai házat megvásárolta egy állatorvos, László Béla, aki bevitte Bihardiószegre, és ottani házában rejtegette tovább. 1994-ben visszakerült az egyházhoz ebből a különös emigrációból Kossuth Lajos mellszobra, renoválták, így állítottuk vissza végül 2002-ben, és 15 év múlva ezt a visszaállítást ünnepeltük meg újfent. Az erdélyi – és a partiumi – ember óvatos: addig kell ünnepelni, amíg lehet, de persze nagyon remélem, most végre az eddigieknél tartósabban ott lesz a talapzatán ez a szobor. Nem vagyok Kossuth-rajongó, különben sem szoktam rajongani senkiért, mert aki ember, annak vannak erényei és hibái, csak az a kérdés,

milyen arányban. Kossuthot is együtt képzelem mindig Széchenyivel, Görgeyvel és főleg Deákkal. Hibáztak mind, de mindegyiknek nagyobbak voltak az érdemei, mint a hibái. Csak így teljes a kép. Nézem az ezüstszínű festékkel kifényesített, a túl magas talapzathoz képest groteszkül kicsi Kossuth Lajost, Gerendy Antal és fia, Béla nem túl sikerült alkotását, és mi tagadás, elérzékenyülök. Látom ezt az elmúlt évszázadot „háromdimenziósan". Látom a szoborrejtegetőket és csodálom optimizmusukat. Bátorságukat is, mert a félelmetes szekuritáte elől évtizedeken át bújtatni Kossuth Lajost, nem kevés bátorságra vall, de főképpen: reményre. Hogy akkor, amikor minden megváltozott, összedőlt egy régi világ, és villámgyorsan felépült az új, ők hittek abban, hogy annak is vége lesz. Előttem vannak a különös regény kellékei: Kossuth Lajos a hídlás alatt trágyalében, fölötte reggel a tehenek bőgése, fejés, etetés, itatás, a gulya – nálunk inkább: csorda – kihajtása, aztán este ugyanez fordítva. Kijön a gazda, felemeli a hídlást, szembenéz Kossuth Lajossal, aztán leereszti ismét a deszkát. Később a padlásra jár fel gyakran, néhány zsák kukorica, egy-két tábla szalonna között darázszümmögésben, békésen alszik Kossuth Lajos. De eljön majd az ő ideje. Az is lehet, hogy a titkosrendőrség mindent tud. Ez is egy lehetséges regény: jobb nekünk így, mondják, nem bántani Kossuth Lajost, egyszer még fordulhat a kocka. Vagy éppen ezzel zsarolják a gazdát, ahogy a szekuritáte szokta: békében hagyjuk a halottakat, de cserébe élőket kérünk. Megint egy másik regény! Kossuth a trágyalében. Kossuth pókhálósan, Kossuth talpig kályhafestékben. Kossuth a hatalmas verőfényben. Ahogy hallhattuk 2002-ben a visszaállításkor a helyi alkalmi poéta, Géczy Imre versét: „Itt a bizonyíték, hogy Diószeg népe / mennyire tisztel és bezárt a szívébe, / bátran és dacolva minden hatalommal / féltve rejtegetett már két alkalommal." Hány meg hány szobortörténet van errefelé. Hány meg hány regényt lehet meglátni ezekben a történetekben. Vagy színdarabot? Tragédiát? Komédiát? Maradok egyelőre a versnél, akkor is, ha olyan klapancia, mint amit az elébb idéztem. Klapancia az életünk is, döcögős, unalmas, nyomorúságos. De ha jól nézzük, előbb-utóbb kiderül: kész regény. Majdnem kész. Csak meg kell írni.

BÁNKI ÉVA

SZERELEMRŐL, SZEXRŐL, ARS POETICÁRÓL

Régen a múzsák, ugye.
Elbűvölték a költőket a pillantásukkal, az arcukkal, a kibontott hajukkal etc.

Hát a költőnőket? Erről persze kevesebbet tudni. A nőket talán nem a *másik* megpillantása, hanem az csigázza fel, hogy őket *látják*. Hogy leereszthetik a hajukat, hogy feloldódnak a másik pillantásában.

A *megmutatkozásban* rejlő gyönyörűséget kilencéves koromban fedeztem fel. A Balaton-parton, egy családi veszekedés után végigsétáltam egy árnyékba boruló, hatalmas fasorban. Már-már fizikai gyönyörűséget éreztem, ahogy az árnyékok a meztelen combomra, a karomra hulltak. Talán ilyen egyszerű a szerelem, gondoltam.

Pedig nem is egyszerű. Akkor sem, ha a vágy és a költészet elválaszthatatlan a régi irodalomban, a másik (az örökös *másik)* ürügy a megszólalásra és az önreflexióra. Hiszen hogy lehetne a *kedves* nélkül saját sorsunk vagy saját történetünk? Persze a szerelemre nem lehet puszta szavakból ráérezni. Járni kell, élni kell, más testekkel lökdösődni, eleven pillantásokban megmerítkezni.

Vagy mégsem? Az első kétséget saját gyerekre vágyakozva, harmincnyolc-harminckilenc évesen éreztem. Hogy lehet vágyakozni arra, aki *nincs*? Márpedig én olyan elementárisan vágyakoztam, hogy képtelen voltam elsétálni egy játszótér mellett. Már az óvodások visítozásától szédelegni és émelyegni kezdtem. Persze én soha nem süllyedtem volna olyan mélyre, hogy felkapjak és elraboljak egy gyereket, de mi van, ha a járókelők, a játszóterek padjain pletykáló anyukák nem tudják, hogy én egy művelt, etikus (stb.) lény vagyok. Esetleg ők azt *hinnék*, hogy azért bámulom az óvodásokat, mert egyet el akarok rabolni.

Ami azt illeti, ennyire kétségbeesetten, ennyire rettenetesen nem vágytam egyetlen férfira sem. Akkor sem, amikor tizenkét-tizenhárom éves koromban sétáltam az utcán, és ömlött a könny a szememből, mert szerelmes voltam egy elérhetetlen ismeretlenbe… De ez az ismeretlen már megszületett, várt rám *valahol*, és én mégsem tudtam volna érte meghalni.

Mert sóhajtozni és *majdnem* meghalni azért nem ugyanaz, mint egy mosolyért vagy egy pillantásért megsemmisülni.

A vágynak nincs prototípusa. Ötvenéves férfiak nem játszótereken visítozó gyerekekről ábrándoznak, hanem árulókat és ellenségeket kajtatnak, és királyként uralkodnak az irodáikban. Halálosan megsértődnek, ha nem a *helyükön* kezelik őket. Miközben ez a trónus pontosan olyan képzeletbeli, mint a paradicsomi játszótér, ahonnan negyvenéves nők hazavihetnek egy-egy gyereket.

De ezek a vágyak (bár lényegében szexuális természetűek) túl vannak a másikon.

Túl vannak, túl vannak, ismételgetem magamban, mikor a pénteki szeminárium után hallgatom a saját tanítványaimat. Ezek a lányok sok mindenen olyan hamar túlestek, hogy ez nekem ötvenegy évesen szinte felfoghatatlan. Nekik egy éjszakai bóklászás egy ismeretlenért rizsa, duma, röhej, lilázás, nevetség. Mert ha az ember tizenkét-tizenhárom évesen *túl van* mindenen, ha csak a megaláztatásra és a fájdalomra emlékszik, akkor nem sétafikál könnyes szemmel kihalt parkokban. A szex a gyerekkori emlékekbe épül be, hasonlóan – csak fájdalmasabban –, mint az első táborozás. *Nem-akartam, nem-úgy-történt, nem-volt-jó*. Mint egy szörnyű baleset, ficam, mérgezés, amit évekig-évtizedekig tart kiheverni. Ha egyáltalán.

Nagyon sok húszéves tanítványomnak nincsen barátja-barátnője. *Mert túl van rajta*. Vagyis még nem *gyógyulta ki.* Nem az elsőt, hanem a tizenötödiket-tizenhatodikat, akik mögött sokszor ott lapul egy mesebeli vénember, egy gonosz apa, egy öreg jótevő, egy aljas napközis tanár, aki *megmutatta*… Ezeknek a koravén gyerekeknek mit ígér a múzsa vagy a múzs…? A verseik tele vannak elementáris dühvel és csalódottsággal – én szeretem őket, és elég sok erőt merítek a szókimondásukból.

Mert segíteni persze nem tudok. Meg aztán mi közöm hozzá?

Valamin már mindannyian túl vagyunk. Húszévesen és ötvenegy évesen is. A szerelem civilizációján. Hogy mindannyian Cythera szigetére tartunk. Hogy a szerelem erősebb, mint a halál. Hogy a vágyakozásban van valami közös és felemelő. Hogy a versbeli *te* nemcsak egy romlandó és esendő másikra vonatkozik, egy réges-rég halott költőfeleségre, hanem az én ismeretlen szerelmemre is.

A gyerekfejjel átélt szexuális (többnyire megalázó) élményeket én nem valamilyen divat vagy egy rossz pedagógiai metódus következményének tartom, hanem a narcisztikus személyiségfejlődés kikerülhetetlen állomásának, és persze egy nyolcszázéves történet, a trubadúrhagyomány zárlatának. Majdnem nyolcszáz esztendeje Jaufre Rudel odahagyta a hazáját, és engedett a „távoli szerelem" hívásának. Akkor még a világot az mozgatta, hogy a másik létezik, és én szerethetem.

De ha túl sokat olvasgatom a tanítványaim verseit vagy Facebook-bejegyzéseit, akkor hajlandó vagyok elhinni, hogy minden elmúlik, talán a félelem vagy a düh kora jön.

Valami egészen *más*.

GÉCZI JÁNOS

HORVÁT–MAGYAR KÖZÖS

A horvátok magyarokhoz, illetve a magyarok horvátokhoz fűződő viszonya folyton változik, átalakul. Ilyesmit olvasok ki az utóbbi idők számomra fontos antológiájából is, amelyet Kiss Gy. Csaba 2008-ban állított össze. A Palatinus Kiadónál megjelent *Adriai képek* egyszerre nyújt irodalmi és érzéki élményt, valamint látleletet a kapcsolattörténetről.

Úgy tűnik, a két nép viszonyában nem csupán a másik fél megítélése formálódik át időről időre, hanem mindkét nép énképe is. Ez is, az is olyan mértékben jellemzi a vélemény megformázóját, mint a véleményezettet az értékítélet.

Évszázaddal korábban feltűnően sokan járultak hozzá a kötelékek árnyalt jellemzéséhez. Ami a legfontosabb: a politikai és kulturális elit álláspontja mellett a közemberek meggyőződése is érzékelhetővé vált. A Cholnokyak közül leginkább az író Viktornak és a geográfus Jenőnek volt mondandója Dalmáciáról. Az akadémikus földrajztudós Adria-könyvét seregnyien olvasták, és forgatják ma is, habár az művelődéstörténeti művé nemesedett. A délvidék otthonosságára vágyódó Viktor leginkább szerethető főhőse éppenséggel egy széltoló dalmatino. Saját dalmátképemet ők, a veszprémi família neves tagjai alakították ki, s talán ahhoz is hozzájárultak, hogy itt-ott egykori lakóhelyemet, Veszprémet is délszakiasnak lássam.

Ha ma valaki a ködlovagok közé sorolt Cholnoky fiúk révén ismeri meg Horvátország tengernél élő lakóit, könnyen pórul járhat. A százvalahány éve rögzített benyomások nem azonosak a manapság tapasztalhatókkal. A horvátok nem kiskocsmában falják a halat, s isszák mellé, míg anekdotáznak, a bort, hanem kifőzdét vezetnek, alkalmi munka után loholnak, és házuk valamennyi zugát vakációzó szállóvendégek fogadására alakítják át. Ugyancsak különbözik az irodalmi hősök magyarképe a rólunk most alkotottól. Hol van már álmatagságunk, és mivé is alakult elomlottságunk?! Az odahajoló figyelem érzékelhetetlen, és a közös csoportba tartozás melege elillant.

Úti beszámolók, Facebook-bejegyzések, utazási irodák alkalmazottainak legendáriuma alapján látjuk, az idegenforgalom növekedésével a két nép egymásról alkotott véleménye miképpen formálódik át. A politikusok harapós hozzáállása jól követhető a médiában. Akik horvátokkal munkakapcsolatba kerülnek, tapasztalhatják a középrétegbeli értelmiségiek és a középvállalkozók kelletlen megnyilvánulásait. A két ország intézményei közötti viszony zavaros, túlszabályozott – azaz óvatoskodó. Az ügyletek akadoznak. Hiába akarok magyar állampolgárként bankszámlát nyitni Horvátországban a hazai tulajdonú OTP-ben, nem tehetem meg, ki tudja, miért is nem.

S milyen a közemberek hozzánk való viszonya? A Zágráb-központú északi vidék lakossága a monarchiai hagyományokat követve megértőbb és érzékenyebb az átutazóval. Az idegenforgalmilag frekventáltabb dalmát területen élő, a múltban szegényebb és évszakos jövedelemmel jellemezhető népesség a külországi vendégsereget mindenekelőtt megélhetési forrásnak, olykor gyorsan megszerzendő prédának tekinti. A jövevények hasznosíthatósága ezerféle. A leleményesség hallatlanul változatos. Amúgy a hely és a helyiek tiszteletben tartása a nyaralni, pihenni délre zarándokló – a szokásosnál léhább és zabolátlanabb – tömeget sem jellemzi. A kulturális különbségek önmagukban számos konfrontáció alapjai, de a másféleség elviselésének és mértéket ismerő kezelésének a technikáit átszínezi a megélhetési igyekezet. S a külhonos földet járók, az időszakosan ott élők és a más országból érkezők kihasználása és hasznosítása többnyire magánügy marad. Megértéssel fogadják, ha valaki a másik kárára ügyeskedik, s azzal a saját vagy közössége hasznát növeli. Becsülik az élelmest, mert ő az életrevaló.

A ház, amelyben olykor tartózkodom, Murter sziget egyik falujában, a napóleoni időben épült. Idővel a szomszédok állítása és térhasználata révén kiderült, az építmény előtti parkolás a helyi születésű lakosok előjoga. Az egyik nagycsalád több egymás melletti parkolóhelyet használ, s a házunk előtti helyet, ha arra kuncsaftot talál, bérbe adja turistáknak. A polgármesteri hivatalnok jónak látja mindezt. Véleménye szerint a házzal rendelkező magyar fizesse meg a parkolást is, ha idetolakodott.

Vendégjogról persze nem érdemes beszélni ott, ahol a vendég biztosítja a megélhetést. A hátrányos megkülönböztetés jogalapja azonban felülvizsgálatra szorul – arról nem is szólva, hogy mellé illetlen magyarázat társul.

Cholnoky Viktort egykor azzal vádolták, hogy céltalanul mesél. Jenő földrajzi leírásainak java része azért született meg, mert valamennyi tapasztalatát szerette volna rögzíteni, állítva, hogy a részletekből tekint vissza rá az egész, függetlenül a szöveg tudományos vezérfonalától. Az enciklopédikus tudású, aprólékos figurákra manapság nincs nagy szükség. De érdemes lenne tudni, miként írnák le éppen ők a déli szomszédainkat. Látják-e, hogy miként változott étkezési kultúrájuk, emberképük, s a pénzhez és az idegenekhez való hozzáállásuk? Megtudnánk-e, hogy a magyarokkal szembeni averziójuk eredője most miféle? Murteri ismerőseim szerint a tisztességes horvát nagyhangú, heves, nyíltan képviseli a véleményét, s ha bevégződött az alku, utána nem változtatja meg az álláspontját. Nem úgy a magyar. Mondják, hogy alamuszik vagyunk: csendben bólogatunk, majd pedig, holmi mondvacsinált probléma miatt, kitör belőlünk a felháborodás, amelyet lecsillapítani nem lehet.

Lehet, hogy az énképek és az idegenképek összehangolására lenne szükségünk. Mindkét nép frusztrált. Miközben egyik a másikat megítéli, tulajdonképpen saját magáról hazudik, saját magának. Lehet, hogy érdemes tudatosítani, a megelégedettségben mindkét nemzetnek deficitje van.

ZALÁN TIBOR

SZÖVEGTÖREDÉKEK BUDAI MATYI EMLÉKEZETÉRE[1]

Tombol a nyár,
arany vére csordul.
Részeg a Nap,
mind vadabbul fordul.

Állni nem lehet, állni nem lehet.
Rohanni nem merek, rohanni nem merek.

Hegyen jársz, mélybe szállsz,
jól vigyázz, lángban állsz,
Fattenay, Fattenay, Fattenay…[2]

Részeg a Nap,
lekacag a földre.
Most vigyázzatok
vágyra, csókra, könnyre!

Hallgatni nem lehet, hallgatni nem lehet.
Szólni nem merek, szólni nem merek.

Hegyen jársz, mélybe szállsz,
Jól vigyázz, lángban állsz,
Fattenay, Fattenay, Fattenay!

*

---

1 Ezeket a dalszövegeket egy tizenhét éves fiú írta. Ennek megfelelően, megengedően tessék olvasni őket! Hozzá a hasonló korú Budai Mátyás szerezte a zenéket Nagykőrösön, egy kollégiumi tanulószobában, 1971-ben, és a Dead Bodies Melancholy, alias Mengis Luisis (Bulky Corpses or Clumsy Lizards – mondaná mai fordításban a tanultabb ember; írták így ki az Országh-nagyszótárból a fiúk annak idején a *Mélabús holttestek, avagy rühes tetvek* angolosított verziójának gondolván…) nevű zenekar adta elő egyetlen koncert alkalmával, mert a koncert másnapján a zenekart betiltotta a kollégiumi hatóság. Megemlítendő, hogy gitáron Faragó Péter működött közre. S hogy miért nem Mátyás szerepel a címben? Mert a szerzőnek sohasem volt Mátyás az emlékezett, mindig csak Matyi, és érvényesen is mindenkinek: Matyi (a nyájas, kedves, önpusztító ember…).
2 Fattenay (ejtsd: *fattenáj*) kitalált személy, a három kamasz fickó reménytelen szerelme, a lány, aki elérhetetlen és elérhető is egyben, aki a szent és a kurva megtestesülése a fölhevült tizenéves fantáziában; és aki – ha lett volna, és ha lehetett volna sokkoncertes, a zenekar, és annak lehetett volna nagylemeze, mert ebben gondolkodtak a fiúk, végigkövethető lett volna Fattenay gyönyörűséges-szomorú élete – szerintük HIV-fertőzésben hal meg…

De ellobban a nyár,
elfárad a vágy,
mi lesz akkor veled,
kicsiny Fattenay?[3]

*

A Hold kék volt, és
nem dalolt a szél sem
dalt.

Féltek már az
emberek, hogy
elveszett a Nap.

Elbujdostak
házaikba,
s várták a Napot.

Hideg fénnyel
ragyogott az
égen a kék Hold!

Végtelen pusztán
egyes-egyedül,
nézd, ott egy vándor[4],
hová menekül,
véres alakja,
kopott ruhája,
pusztai szél csak
az ő barátja,
a kék fénybe
veszik arca!

A csend mély volt, és
nem dalolt az éj sem
dalt!…[5]

Végtelen pusztán
két vándor halad,
egyik Keletnek,
másik Nyugatnak,
keresik egymást,
de nem találják,
mennek az éjben,
tétován, árván,
szükségük lenne
egymásra talán…

*

De ellobban a nyár,
elfárad a vágy,
mi lesz akkor veled,
kicsiny Fattenay?

*

Sűrűn száll a harmat,
kezemre hull.
Piros csöndek jönnek
váratlanul.

---

3 A képzelt lemezen ez a strófa választotta volna el egymástól a dalokat, változó hevülettel…
4 A vándor mint életminőség és életforma, a szabadság szimbólumaként talán, ebben az időben az ébredő magyar beatzene egyik fontos motívuma volt (Tolcsvay-trió, Omega együttes stb.), nem véletlen a fiúkra gyakorolt, kikerülhetetlen hatás…
5 Emlékezetkiesés: nem maradtak meg a szavak az időben, amelyek a strófát végigépítették… volna…

Bárhová nézek,
ismeretlen arcok.
Régi hallgatások,
elfelejtett harcok…[6]

És nézzétek…!

Fölöttem ég
a fekete ég.
Alattam száll
a fekete madár.

Tanulj meg hinni!
Memento mori!

Mázsás éjszakákba
bújt csillagok.
Hogyha erre jártok,
még várjatok!

Bezárt kapuk alatt
törött holdak vannak.
Réti ágyunk mélyén
vérré vált a harmat.

Vérré vált a harmat,
köddé a csend.
Füvek karcsú teste
ütésre leng.

Elharangozzák,
tegnap jártál nálam.
Virágba nyílt arccal,
szarvasragyogással…

És nézzétek…!

Fölöttem ég
a fekete ég.
Alattam száll
a fekete madár.
Tanulj meg hinni!
Memento mori!

*

De ellobban a nyár,
elfárad a vágy,
mi lesz akkor veled,
kicsiny Fattenay?

*

Ma a tengernél jártam,
s a hajókat néztem.
Fáradt kedvem elszállt
a feltámadt szélben.
És zúgott a tenger,
hogy ne lássam arcodat,
ne lássam arcodat,
ne halljam hangodat…

S várom a csodát!

Ezüstöt ont kéken a Hold
kisarjadó arcomba.
S várom a csodát,
segíts nekem, ó Istenem,
segíts nekem…![7]

*

De ellobban a nyár,
elfárad a vágy,
mi lesz akkor veled,
kicsiny Fattenay?

JEL, AKVARELL, 50x34 CM

---

6 Ezt az arcok-harcok rímpárt ma már nem írná le így a szerző, de akkor ez nagyon fontos és bátor tartalomnak tűnt a fiúknak…

7 Erre a szövegre, mely sohasem íródott meg a végéig, nem B. M. írt zenét. A szöveg írója dúdolgatja a saját dallamára, lehet, de az is lehet, hogy valaki más zenésítette meg. A szöveg írásának idejére már szétsodorta őket az idő. Szerző még dúdolgatja, néha-néha, amikor eszébe jut a tenger és Odessza, ahol együtt töltöttek hat hetet. S most következhetnék a mi lett volna, ha… és nem. Nem következik…